

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในอดีตธุรกิจภาพยนตร์ไทยมุ่งให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องของภาพยนตร์เป็นหลัก เพราะหากเนื้อเรื่องมีความน่าสนใจ มีความโดดเด่น เป็นเรื่องที่แปลกแหวกแนว หรือมีความแตกต่างจากภาพยนตร์ที่เคยมีมา ก็จะทำให้ภาพยนตร์เรื่องนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จและทำรายได้ หากทว่าเมื่อธุรกิจภาพยนตร์ได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ภาพยนตร์ไทยมีผู้ชมลดน้อยลง ธุรกิจภาพยนตร์ต่างก็ต้องหาวิธีในการสร้างรายได้และผลกำไรให้ได้มากที่สุด จากที่เคยผลิตภาพยนตร์หลาย ๆ เรื่องในแต่ละปีก็จำเป็นต้องจำกัดจำนวนภาพยนตร์ลง เงินลงทุนในการสร้างภาพยนตร์ก็ลดจำนวนลง ผู้สร้างภาพยนตร์หันมาสร้างภาพยนตร์ที่ลงทุนน้อยแต่ได้กำไรมาก เนื้อเรื่องของภาพยนตร์อาจไม่ใช่สิ่งสำคัญอันดับแรกอีกต่อไป ฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงภาพยนตร์ที่ลงทุนน้อยแต่กำไรมาก ทั้งยังเป็นที่ถูกใจของผู้ชมอีกด้วย คำตอบจึงมาอยู่ที่ภาพยนตร์แนวตลก เพราะภาพยนตร์แนวนี้เป็นภาพยนตร์ที่สร้างเมื่อใดก็มีโอกาสทำกำไรได้มากกว่าภาพยนตร์แนวอื่น จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจว่าในปัจจุบันได้เกิดภาพยนตร์แนวตลกขึ้นอย่างมากมาย เพราะเป็นภาพยนตร์ที่ผู้ชมสามารถดูได้ทุกเพศทุกวัย ประกอบกับต้นทุนในการสร้างต่ำ รายได้สูง ผลกำไรมาก รวมถึงพฤติกรรมชมภาพยนตร์ของคนไทยที่ชมภาพยนตร์เพื่อความบันเทิง ผ่อนคลาย ความเครียด สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังจะเห็นได้จากแนวโน้มภาพยนตร์ตลกที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี เช่น ปี พ.ศ. 2548 มีภาพยนตร์ตลกจำนวน 6 เรื่อง ปี พ.ศ. 2549 มี 9 เรื่อง และปี พ.ศ. 2550 จัดว่าเป็นปีที่ผู้ชมให้ความนิยมในภาพยนตร์แนวตลกมากที่สุดเพราะมีถึง 17 เรื่องด้วยกัน (มูลนิธิหนังไทย, 2548)

ตารางที่ 1.1
จำนวนยอดรายได้สูงของภาพยนตร์ที่เข้าฉาย
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2550

ปีที่เข้าฉาย	รายชื่อภาพยนตร์	รายได้ (ล้านบาท)
2548	1. ต้มยำกุ้ง	183
	2. หลวงพี่เท่ง	141
	3. แหยมยโสธร	99
	4. เพื่อนสนิท	81
	5. บุปผาราตรี เฟส 2	72
	6. พยัคฆ์ร้ายสายหน้า	70
2549	1. แสบสนิท ศิษย์สายหน้า	94
	2. ก้านกล้วย	93
	3. เท่ง โหม่ง นักเลงภูเขาทอง	91
	4. เพราะอากาศเปลี่ยนแปลงบ่อย	67
	5. โกยเถอะโยม	66
2550	1. ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 1	236
	2. ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 2	234
	3. บอดี้การ์ดหน้าเหลี่ยม 2	90
	4. เท่ง โหม่ง คนมาหาเฮีย	86
	5. เมล์นรกหมายยกล้อ	85
	6. ไปกลางสะดิ่ง ลำซิ่งสายหน้า	75

ตารางที่ 1.2
รายได้ภาพยนตร์แนวตลกที่ทำรายได้สูงในปี พ.ศ. 2548-2550

รายชื่อภาพยนตร์แนวตลก	รายได้ (ล้านบาท)
ภาพยนตร์ปี พ.ศ. 2548	
1. หลวงพี่เท่ง	141
2. แหยมยโสธร	99
3. บุปผาราตรี เฟส 2	72
4. พยัคฆ์ร้ายสายหน้า	70
ภาพยนตร์ปี พ.ศ. 2549	
1. แสบสนิท ศิษย์สายหน้า	94
2. โหน่ง เท่ง นักเลงภูเขาทอง	91
3. โกยเถอะโยม	66
ภาพยนตร์ปี พ.ศ. 2550	
1. บอดี้การ์ดหน้าเหลี่ยม 2	84
2. เท่ง โหน่งคนมาหาเฮีย	80
3. เมลันรทรมวยยกล้อ	79.5
4. ไปกลางสะดิ่ง ลำซิ่งสายหน้า	75

ในจำนวนภาพยนตร์แนวตลกที่นำเสนอในปี พ.ศ. 2548-2550 นั้นมีภาพยนตร์ตลก ซึ่งสร้างโดยผู้กำกับภาพยนตร์คนเดียวกันถึง 3 เรื่อง ได้แก่ พยัคฆ์ร้ายสายหน้า แสบสนิทศิษย์สายหน้า และไปกลางสะดิ่ง ลำซิ่งสายหน้า โดยภาพยนตร์เรื่องพยัคฆ์ร้ายสายหน้า ทำรายได้ 70 ล้านบาท อยู่ในอันดับที่ 6 (ตารางที่ 1.1) และอันดับที่ 4 (ตารางที่ .2) ภาพยนตร์เรื่องแสบสนิทศิษย์สายหน้า ทำรายได้ 94 ล้านบาท อยู่ในอันดับที่ 1 (ทั้ง 2 ตาราง) และภาพยนตร์เรื่องไปกลางสะดิ่ง ลำซิ่งสายหน้า ทำรายได้ 75 ล้านบาท อยู่ในอันดับ 6 (ตารางที่ 1.1) และอันดับ 4 (ตารางที่ 1.2) ภาพยนตร์ ทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวเป็นภาพยนตร์ตลกของผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ ซึ่งเป็นผู้กำกับ ภาพยนตร์หน้าใหม่ในวงการที่มีความใส่ใจถึงคุณภาพของภาพยนตร์เป็นสำคัญ โดยในภาพยนตร์ นั้นมีจุดเด่นอยู่ที่การให้ความสำคัญทั้งกับเนื้อเรื่องหรือบทภาพยนตร์ และความตลกของ ภาพยนตร์ไปพร้อม ๆ กัน ไม่ได้สร้างภาพยนตร์โดยที่เน้นความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว ดังที่

ภาพยนตร์แนวตลกในปัจจุบันนิยมผลิตกัน จึงทำให้ผลงานภาพยนตร์ตลกทั้ง 3 เรื่องประสบความสำเร็จ และได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้ชม โดยภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง (เรื่องพยัคฆ์ร้ายสาย แสบสนิทศิษย์สายหน้า และเรื่องโปงลางสะดิง ลำซิ่งสายหน้า) เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และสอดแทรกมุขตลกเข้าไปผสมกับเนื้อเรื่องได้อย่างเป็นธรรมชาติและลงตัว ผู้ชมดูแล้วรู้สึกว่าเป็นเรื่องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงและเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นใกล้ตัว จึงทำให้ผู้ชมสนุกสนาน ทั้งนี้ ดูได้จากคำวิจารณ์ภาพยนตร์ตามเว็บบอร์ดและสื่อต่าง ๆ ที่ผู้ชมเข้ามาแสดงความคิดเห็น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกันว่า เป็นภาพยนตร์ตลกที่มีความเป็นธรรมชาติ มีความสมจริง สามารถสัมผัสถึงชีวิตของตัวละครได้จริง เพราะเป็นเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และใส่มุขตลกเข้าไปได้อย่างแนบเนียน และแม้จะจัดเป็นภาพยนตร์ตลก แต่ก็มีหลากหลายรสชาติ ทั้งชีวิต สุข เศร้า สมหวัง ซึ่งตอนจบก็ให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตในสังคมอีกด้วย นอกจากคำวิจารณ์ของผู้ชมแล้วภาพยนตร์ของฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ยังได้รับรางวัลต่าง ๆ อีกหลายรางวัลด้วยกัน ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่องแสบสนิทศิษย์สายหน้าได้รับรางวัลจากชมรมวิจารณ์บันเทิง 3 รางวัลด้วยกัน ได้แก่ รางวัลผู้แสดงนำหญิงยอดเยี่ยม คือ ณัฐฐาวีรนุช ทองมี รางวัลผู้แสดงสมทบชายยอดเยี่ยม คือ ก๊อเต๋ อารามบอย และรางวัลภาพยนตร์ที่มีรายได้สูงสุด นอกจากนี้ ก๊อเต๋ อารามบอย ยังได้รับรางวัลนักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม จากรางวัลพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) อีกหนึ่งรางวัลด้วย

ความชื่นชอบและความนิยมของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์ตลก รวมทั้งผลกำไร และรางวัลที่ได้รับนั้น เป็นการยืนยันได้ดีถึงความสามารถในการทำงานในกองถ่ายภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ มีเทคนิคกลยุทธ์ในการจัดการบริหารกองถ่ายภาพยนตร์ตลกอย่างไร จึงทำให้ภาพยนตร์ที่สร้างออกมาเป็นที่นิยมและประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ เนื่องจากผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ มีผลงานภาพยนตร์แนวตลกที่ประสบความสำเร็จถึง 3 เรื่องในเวลาไล่เลี่ยกัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้ เพื่อค้นหาแนวทางการบริหารภาพยนตร์แนวตลกที่เป็นแบบฉบับของฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ สำหรับให้เป็นแนวทางในการบริหารงานภาพยนตร์แนวตลกและแนวอื่น ๆ ต่อไป

ปัญหาในการศึกษา

ผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ มีการบริหารงานกองถ่ายภาพยนตร์แนวตลกอย่างไร จึงส่งผลให้ภาพยนตร์เป็นที่นิยมและสร้างรายได้จำนวนมาก

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อแสดงให้เห็นหลักการสร้างภาพยนตร์แนวตลกเรื่องพยัคฆ์ร้ายสายหน้า เรื่อง แสบสนิทศิษย์สายหน้า และเรื่องโปงลางสะดุ้ง ล้ำซิ่งสายหน้า ของผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทำงานในกองถ่ายภาพยนตร์แนวตลกของผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษากาการบริหารงานกองถ่ายภาพยนตร์แนวตลกของผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์นี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากการบริหารงานก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Pre-production) การบริหารงานการถ่ายทำภาพยนตร์ (Production) และการบริหารงานหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post-production) ของผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ในภาพยนตร์ 3 เรื่อง คือ เรื่องพยัคฆ์ร้ายสายหน้า เรื่องแสบสนิท ศิษย์สายหน้า และเรื่องโปงลางสะดุ้ง ล้ำซิ่งสายหน้า ทั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551-เดือนมกราคม 2552

ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาคือผลงานการกำกับของผู้กำกับภาพยนตร์ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์ ทั้งสามเรื่องด้วยกัน (พยัคฆ์ร้ายสายหน้า แสบสนิทศิษย์สาย และโปงลางสะดุ้ง ล้ำซิ่งสายหน้า) โดยเฉพาะภาพยนตร์สองเรื่องแรกเป็นภาพยนตร์ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2548 และพ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นผลงานที่ผ่านมา 2 ปีแล้ว ทำให้ข้อมูลบางส่วนที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้กำกับภาพยนตร์และทีมงานไม่ครบถ้วนและไม่เพียงพอ ประกอบ

กับเอกสารประกอบ เช่น ตารางการถ่ายทำ แผนงานการถ่ายทำนั้นไม่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงเป็นอุปสรรคอย่างมากให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ส่งผลให้ผู้ศึกษาต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์จากทีมงานหลายหมู่คณะเพื่อรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด

นิยามศัพท์

การบริหาร หมายถึง การวางแผนงานการถ่ายทำภาพยนตร์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ ขั้นตอนการถ่ายทำ และขั้นตอนหลังการถ่ายทำ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนผู้กำกับภาพยนตร์จะใช้บทบาทหน้าที่ไม่ว่าจะเป็น การเป็นผู้นำ การควบคุม การสั่งการ การรู้ศิลปะภาพยนตร์ เพื่อให้การถ่ายทำภาพยนตร์เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้

กองถ่ายภาพยนตร์ หมายถึง คณะบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการถ่ายทอครบประพันธ์หรือจินตนาการของผู้เขียนบทให้ออกมาเป็นภาพยนตร์ โดยแต่ละคนต่างมีภาระหน้าที่แตกต่างกันไป ตามลักษณะและความถนัดของแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายศิลป์ ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายเสื้อผ้า เป็นต้น ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์งานของฝ่ายตนเองให้ออกมาดีที่สุดในสื่อดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเนื้อเรื่องให้มากที่สุด ภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับภาพยนตร์

ภาพยนตร์แนวตลก หมายถึง เป็นภาพยนตร์ตลกที่ถือเอามุขตลกเป็นสำคัญ โดยมีการใช้มุขตลกเป็นส่วนประกอบในการดำเนินเรื่อง เนื้อเรื่องของภาพยนตร์จะมีความสำคัญน้อยเนื่องจากเรื่องราวล้วนเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้แสดงได้เล่นมุขตลกเท่านั้นเอง

ผู้กำกับภาพยนตร์ หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่กำกับการสร้างภาพยนตร์แต่ละขั้นตอน โดยผู้กำกับภาพยนตร์มีหน้าที่สร้างจินตนาการจากบทภาพยนตร์ แล้วถ่ายทอดความคิดทางศิลปะออกมาตามแบบที่ตนเองต้องการ และเป็นผู้บริหารโดยสั่งการบุคลากรอื่น ๆ ในกองถ่ายภาพยนตร์ เช่น ผู้กำกับภาพ ผู้กำกับศิลป์ นักแสดง และทีมงานอื่น ๆ และดูแลการติดต่อภาพยนตร์เพื่อให้ได้ภาพยนตร์ที่ออกมาสมบูรณ์ที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางการบริหารที่มีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ภาพยนตร์แนวตลกให้ประสบความสำเร็จต่อไป

2. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานภาพยนตร์แนวอื่น ๆ ต่อไป
3. เพื่อเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาด้านการสร้างภาพยนตร์แนวตลกสำหรับ
ผู้ที่สนใจต่อไป